

Interreg

Latvija–Lietuva

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

LLI-313 «Aizraujošs ceļojums muižu
parkos četros gadalaikos»/
«4SeasonsParks»

LABA KOKU APSAIMNIEKOŠANAS PRAKSE LATVIJAS MUIŽU UN PIĻU PARKOS

GVIDO LEIBURGS

2018

MUIŽA – MANAS ASOCIĀCIJAS

«EMOCIJAS AR VĒSTURES SMEĶI»

PARKS

MUIŽAS ĻAUDIS

SMARŽA UN GARŠA A LA RESTORĀNS

ALEJA

KOLEKCIJAS

ARHITEKTŪRA

INTERJERS

KULTŪRTELPA

SAIMNIECĪBA

KURŠ, KO DARA?

MEŽSARGS, MEŽZINIS – ATBILD PAR MEŽU, PARKI NAV KOMPETENCES SFĒRA

ARBORISTS – KOPI KOKUS, KĀPJ UN ZĀĢĒ, ARĪ STĀDA LIELĀKUS KOKUS

KOKU EKSPERTS/KOKU TEHNIĶIS – VĒRTĒ KOKU STĀVOKLI, BĪSTAMĪBU, KOPŠANAS PASĀKUMUS

DENDROLOGS – VEIC DENDROLOĢISKO INVENTARIZĀCIJU, NOSAKA KAS IR KAS

DABAS EKSPERTS – NODROŠINA BIOLOĢISKO VĒRTĪBU IDENTIFICĒŠANU

DĀRZNIEKS, AINAVU TEHNIĶIS – IERĪKO UN APSAIMNIEKO PARKU, STĀDA KRŪMUS UN MAZĀKUS KOKUS

AINAVU ARHITEKTS – PLĀNO PARKU, AINAVU, ĀRTELPU

ARHITEKTS – PLĀNO BŪVES PARKĀ, DAŽKĀRT DEFINĒ PARKA KONCEPTU

LKAB – Latvijas kokkopju arboristu biedrībai – 10

AKTUALITĀTES 2018

- + arboristu čempionāts Bulduru dārzkopības vidusskolā
- + arboristu apmācības pārceļšana no ĒRGĻIEM uz BULDURIEM, A.Spaile
- + jauna profesijas standarta un mācību programmu izstrāde – **arborists** un **koku tehniķis**
- + Latvijas kokkopju-arboristu biedrības (LKAB) arborista – koku eksperta sertificēšanas nolikums, G.Leiburgs, 2018
- + ĀRPUS MEŽA AUGOŠO KOKU NOVĒRTĒŠANAS METODIKA LATVIJĀ, G.Leiburgs, 2018
- + ĀRPUS MEŽA AUGOŠU KOKU VĒRTĪBAS NOTEIKŠANAS METODIKA (projekts), G.Leiburgs, 2018

www.kokiem.lv – visu labāko kvalificēto un praktizējošo arboristu saraksts

PARKA INVENTARIZĀCIJA –APSAIMNIEKOŠANAS PAMATDOKUMENTS

KOKI VAI KOKAUGI

ATBILD UZ JAUTĀJUMIEM:

- KAS MUMS IR
- KĀDĀ STĀVOKLĪ
- CIK DAUDZ IR VĒRTĪGS
- KO, KĀ UN VAI DARĪT
- KĀDA IR KOPŠANAS DARBU PRIORITĀTE
- KĀDS IR DARBU APJOMS

TREE N^o

Nail hole

Expert/Company
identification

N^o.

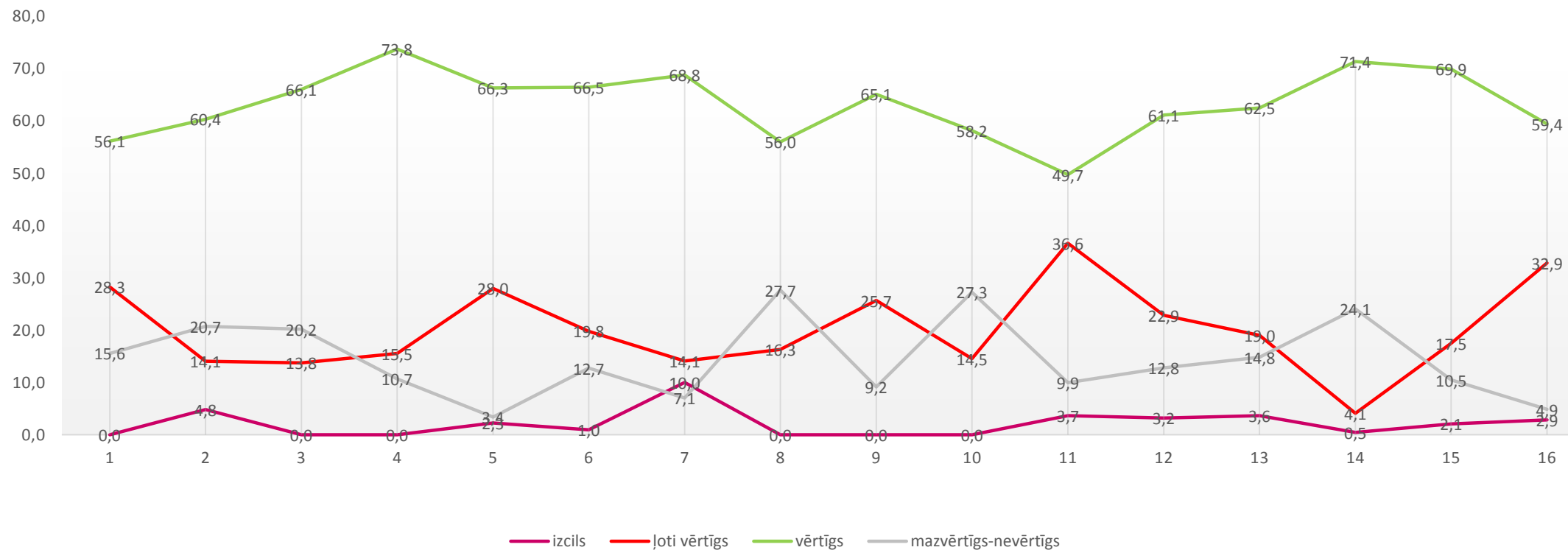

H 2,5 -2,8 m

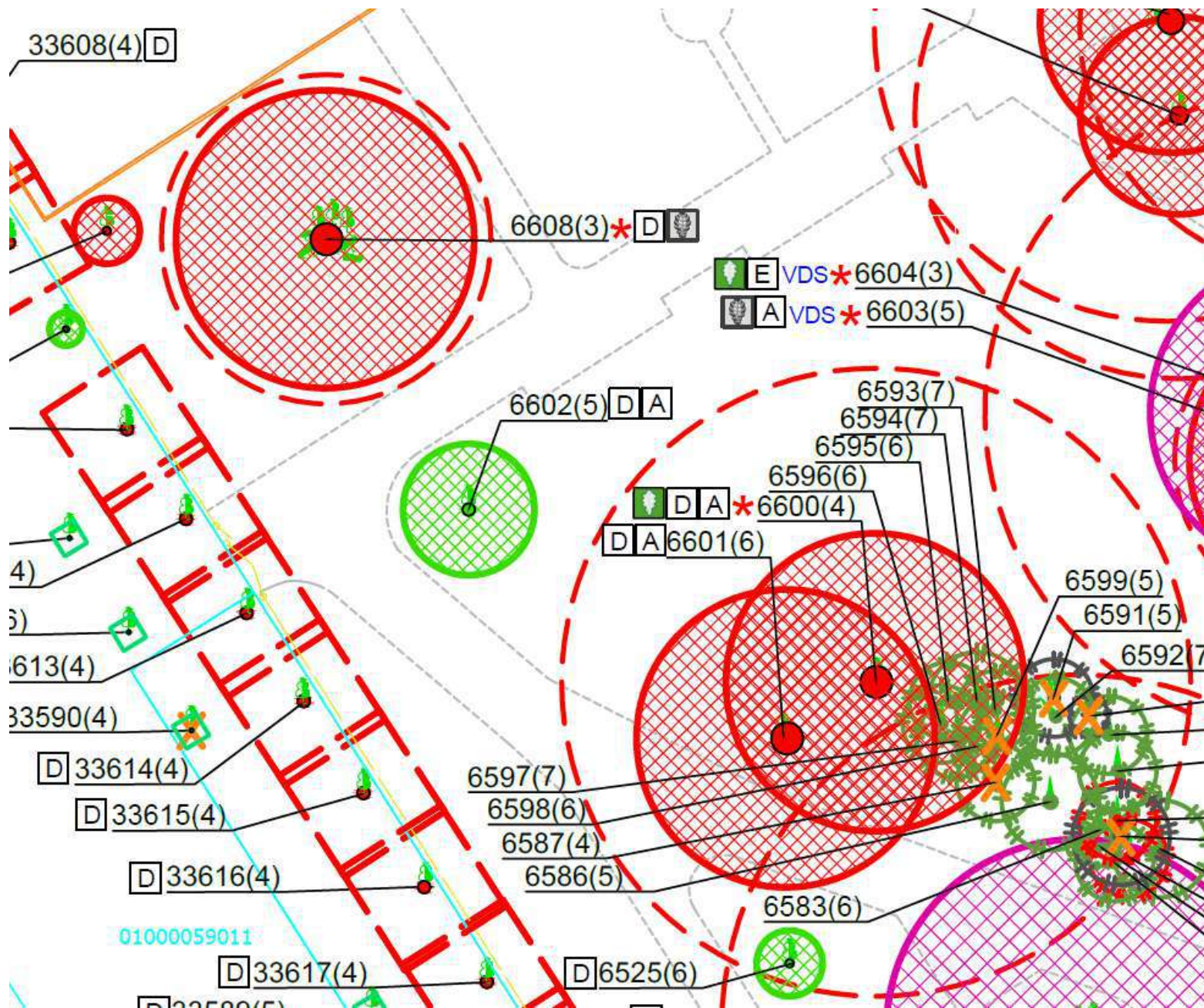
KOKU STĀVOKĻA NOVĒRTĒJUMA TABULA

Nr.	Nr. pie koka	Latviskais nos.	Latīniskais nos.	Apkārtm, m	Vainaga platums, m	Koka augstums, m	Vecumposms, V1-V5	Vītālā āra (zema-augsta)	Stāvokļa apraksts	Koka vērtība (NEVĒRTĪGS-IZCILS)	Stāvokļa novērtējums 1-10	Kopšanas pasākumi														Kopšanas darbu piezīmes	Arbora darbs, h	Prioritāte (A1-D)	Piezīmes	Bioloģiskā daudzveidība, īpaši aizsargājamās sugas	
												vainaga pacelšana	vainaga retināšana	vainaga atzarošana	Skeleta retināšana	Konkurētspēja galotnēs	atvases	Sausie zari	blāzmi, sausie zari	iekārtu retināšana	vainaga dobuma sašūšana 4 t	vainaga dobuma sašūšana 8 t	BĪSTAMĀS	mekonoidāna izveidošana	pieauguma līdzošana						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
Aleja (kreisā puse no muīzas)																															
1	4797	Parastais osis	Fraxinus excelsior	1.21	8	22	V3	V	Vainaga augšējā daļā nokaltuši, sausi zari. Kokam veidojas sekundārais vainags.	Vērtīgs	6							1	1								3	A	Jāseko līdzi koka stāvokļa izmaiņām!		
2	4798	Parastā zirgkastaņa	Aesculus hippocastanum	2.12	8	20	V4	V	Simetrisks vainags. Vainagā atsevišķi sīki sausie zari. Koka centrālajā daļā attīstījies dobums, attīstījusies trupe. Uz stumbra attīstījusās progresējošas, sulojošas sala plaisas.	Ļoti vērtīgs	5																0	D	Kultūrvēsturiska vērtība.		
3	4799	Parastā zirgkastaņa	Aesculus hippocastanum	1.31	6	18	V3	A	Labi strukturēts, simetrisks vainags.	Vērtīgs	7																0	D	Ekoloģiska, kultūrvēsturiska vērtība.	Acrocordia gemmata,	
4	4800	Parastā zirgkastaņa	Aesculus hippocastanum	1.51	6	16	V3	V	Simetrisks vainags. Uz stumbra, D pusē attīstījusies sulojoša augšanas deficīta josla.	Vērtīgs	6						1										0.1	C	Kultūrvēsturiska vērtība.		
5	4801	Parastā liepa	Tilia cordata	1.92	12	24	V3	V	Stumbra lejas daļā, D pusē izlauzti skeletzari.	Ļoti vērtīgs	7	1			30 %											Vainaga pacelšana cēla profilā.	4	B			
6	4802	Parastā zirgkastaņa	Aesculus hippocastanum	1.61	8	14	V3	V	Stumbrs 3 m augstumā V veidā dalās divos stumbros. Vainagā, DR pusē izlauzti sīkākā sausie zari. Stumbra centrālajā daļā lokāli attīstījusies trupe.	Vērtīgs	5				30 %				1									2	B	Kultūrvēsturiska vērtība.	
7	4803	Parastais osis	Fraxinus excelsior	1.89	6	21	V4	V	Nokaltusi galotne. Attīstījies sekundārais vainags. Stumbrs 3 m augstumā V veidā dalās divos stumbros. Stumbra centrālajā daļā attīstījusies trupe. Hymenoscyphus fraxineus bojājumu pazīmes.	Mazvērtīgs	3				50 %				1				1	1	Vainaga samazināšana līdz 12 m augstumam. Izzāgēt ozola sējeņus, kas saauguši pie stumbra pamatnes.	3	A				
8	4804	Parastā liepa	Tilia cordata	1.89	8	24	V3/V4	V	Izliekts stumbrs, simetrisks vainags.	Ļoti vērtīgs	7						1										0.1	C	Kultūrvēsturiska vērtība.		
9	4805	Parastā kļava	Acer platanoides	1.60	10	19	V3	V	Stumbrs 2 m augstumā U veidā dalās divos stumbros.	Vērtīgs	5							1									3	C	Ekoloģiska vērtība.	Acrocordia gemmata,	
10	4806	Parastā kļava	Acer platanoides	2.51	10	17	V4	V	Uz stumbra Oxyporus populinus un Polyporus squarrosus augļķermeņi. Stumbrs 2 m augstumā V veidā dalās divos stumbros, viens no stumbriem izlauzts. Stumbrs sasvērsts 8-43 grādu leņķī.	Ļoti vērtīgs	3			30 %	30 %								1		Vainaga samazināšana no R puses. Stumbram nodrošināt atbalstu.	6	A1	Ainaviska vērtība. Ekoloģiska vērtība. Kultūrvēsturiska vērtība.	Acrocordia gemmata		
11	4807	Parastā liepa	Tilia cordata	2.19	10	24	V3	V	Stumbrs sasvērsts 3 grādu leņķī D virzienā. Vainags augstu pacelts.	Ļoti vērtīgs	7							1	1						Saglabāt zemo, ainavisko zarojumu uz R pusi.	6	A	Ekoloģiska vērtība.	Acrocordia gemmata		

Koku sadalījums parkos pa vērtībām, %

PLĀNS

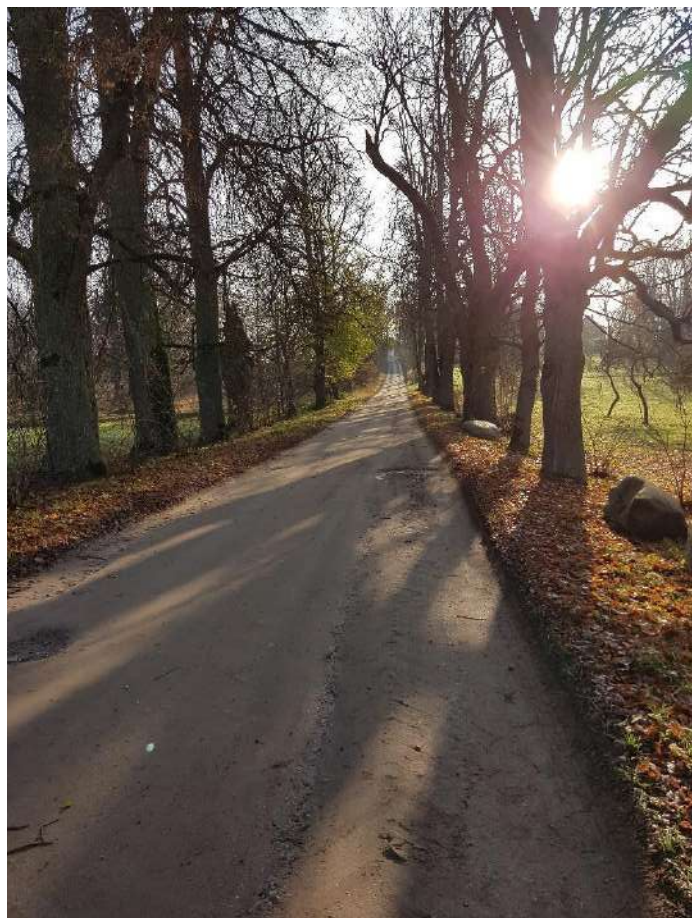

KALNMUIŽAS PARKS

200 GADĪGA OŠU ALEJA/GATVE - CEĻŠ UZ MUIŽU

KAIMIŅU BŪŠANA

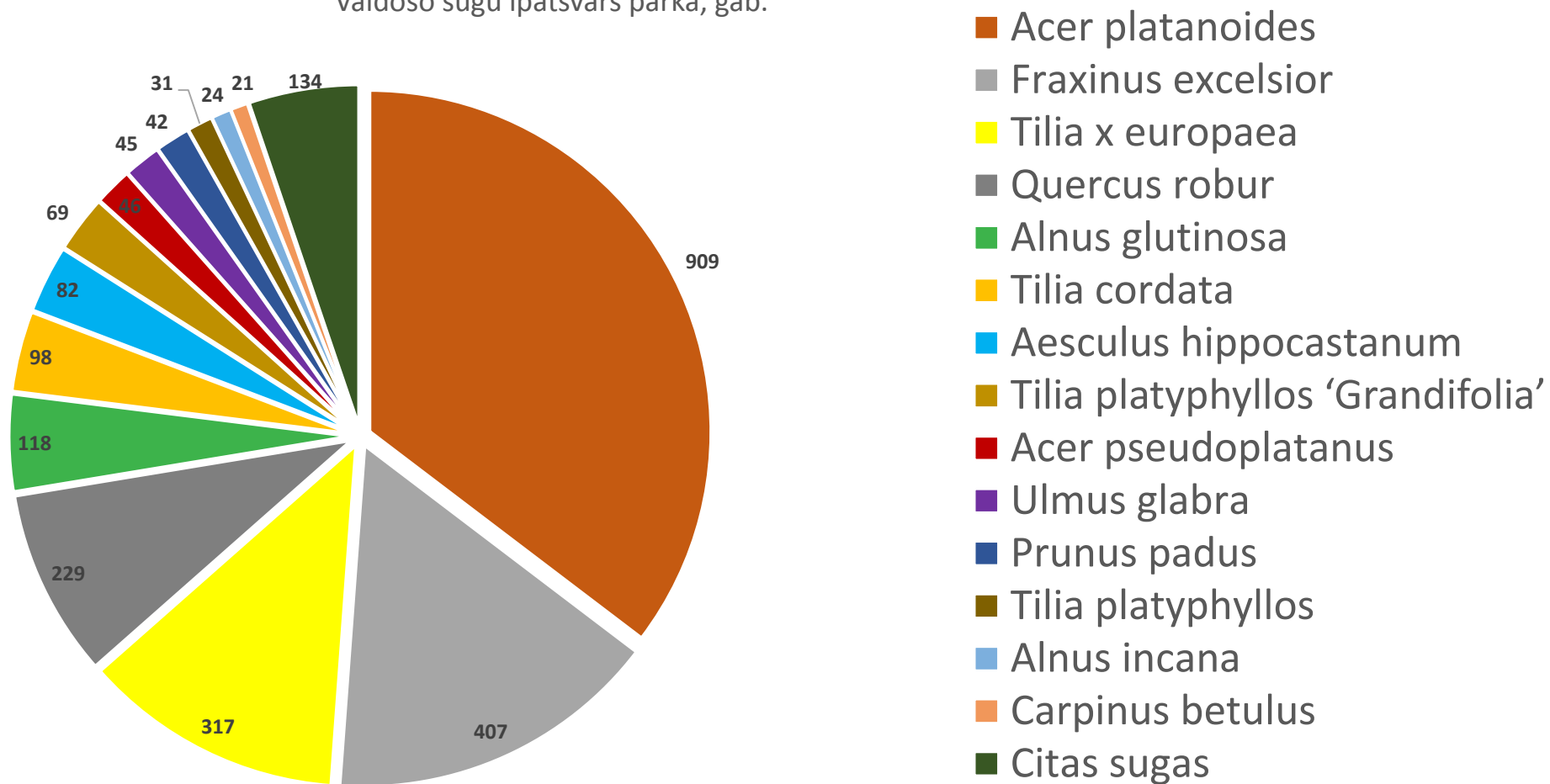

OŠU-KĻAVU PROBLĒMA

Valdošo sugu īpatsvars parkā, gab.

LAUCE IECAVAS PARKĀ

ΕΚΟ ŠΜΕΚΟ

οἶκος — ‘māja’; λογία — ‘jēdziens’

NOSLĒPUMAINAIS LAPU KOKU PRAULGRAUZIS

MIKROKOSMOSS- Skleroforas / *Sclerophora* spp.

MALKA-UZ MEŽU, PARKĀ – BĪSTAMIE KOKI

REDZĒT STRUKTŪRU

NEPAZUDĒT NECILO SKAISTUMU

PAMANĪT APDRAUDĒJUMU *Cossus cossus*

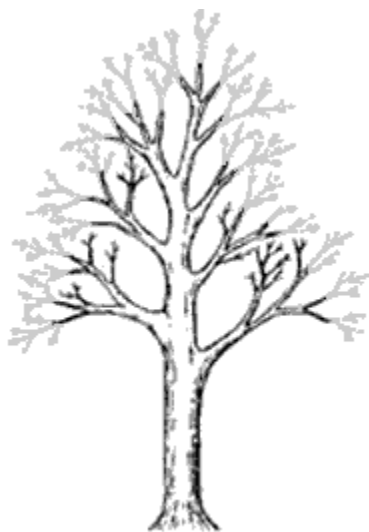

CĪŅA PAR KOKIEM...

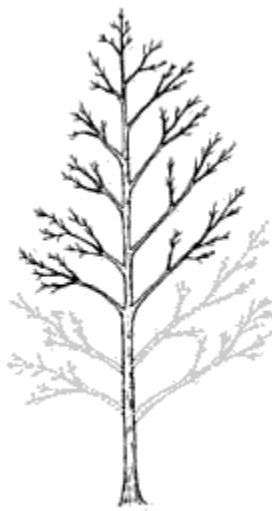
II. DAĻA

KOKU VAINAGU KOPŠANAS VEIDI

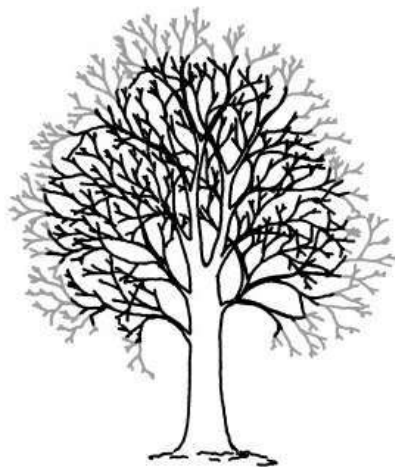
Crown Reduction

samazināšana (juv.)

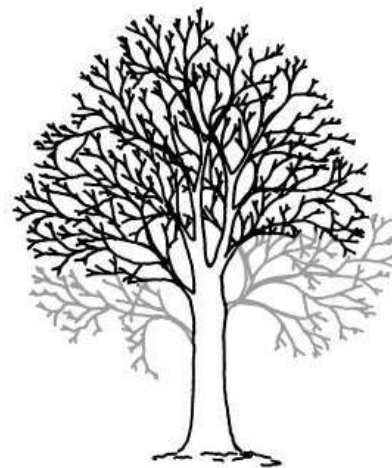
Crown Lifting

pacelšana (juv.)

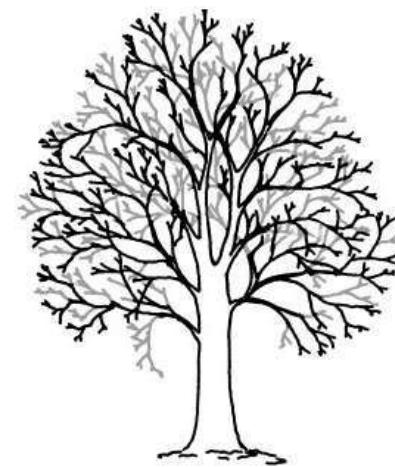
Crown Reduction

samazināšana

Crown Lift

pacelšana

Crown Thin

retināšana

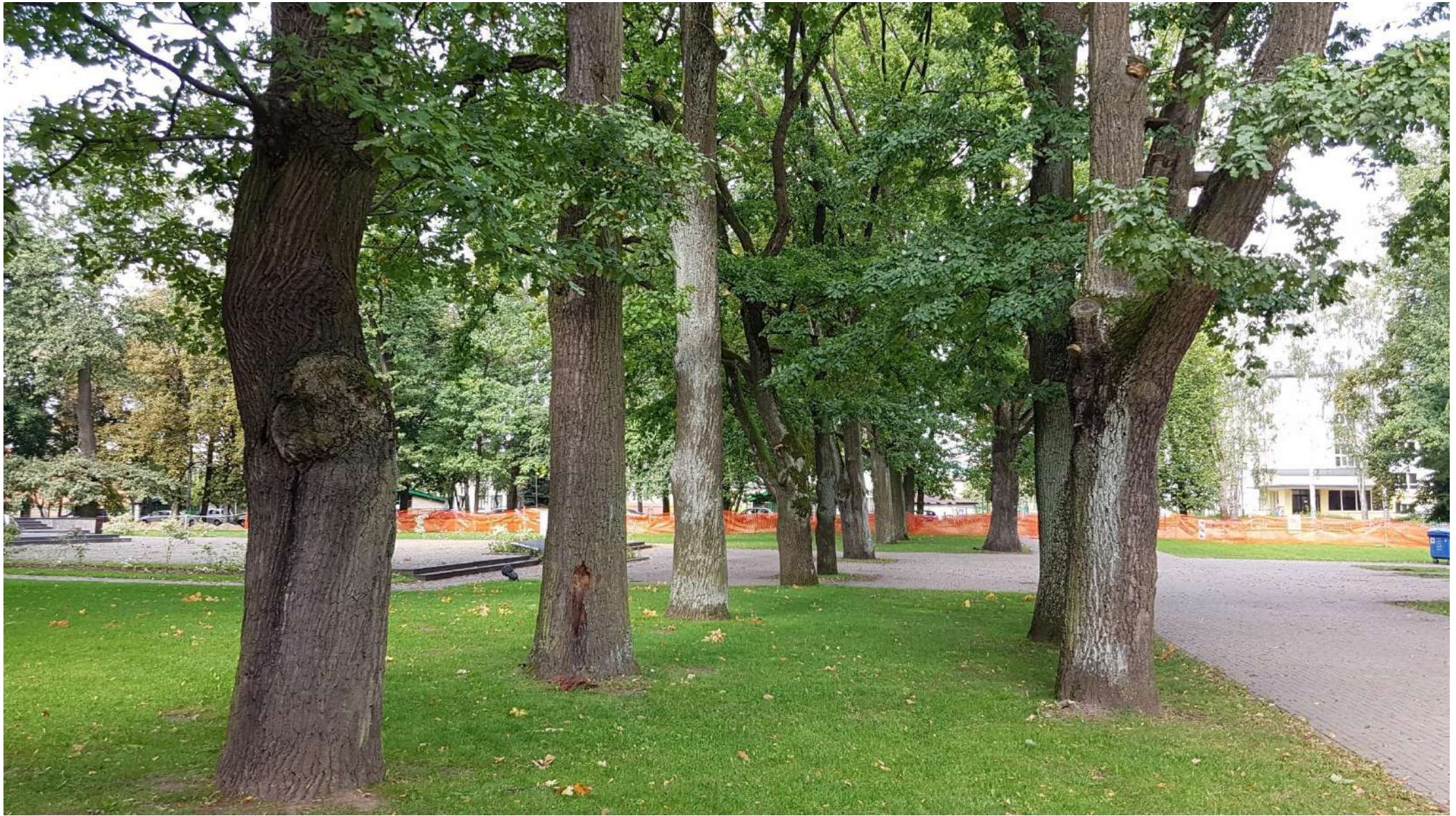

RUNDĀLES IETEKME

AIZSARGJOSLU LIKUMA IETEKME

KAUT KAS NAV LABI

TĀ BŪS LABI

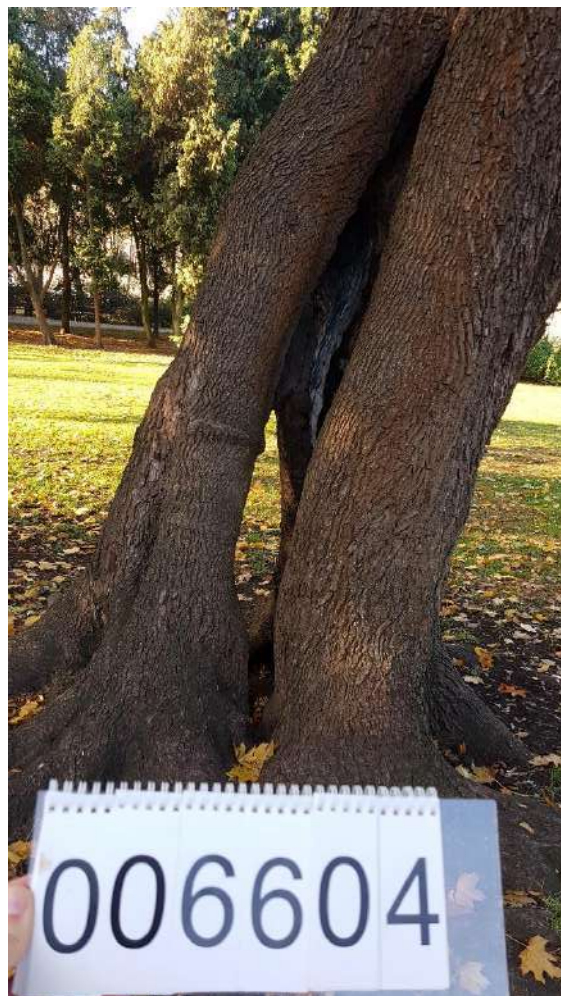

POTĒJUMI

DOBUMI

MĀZERI

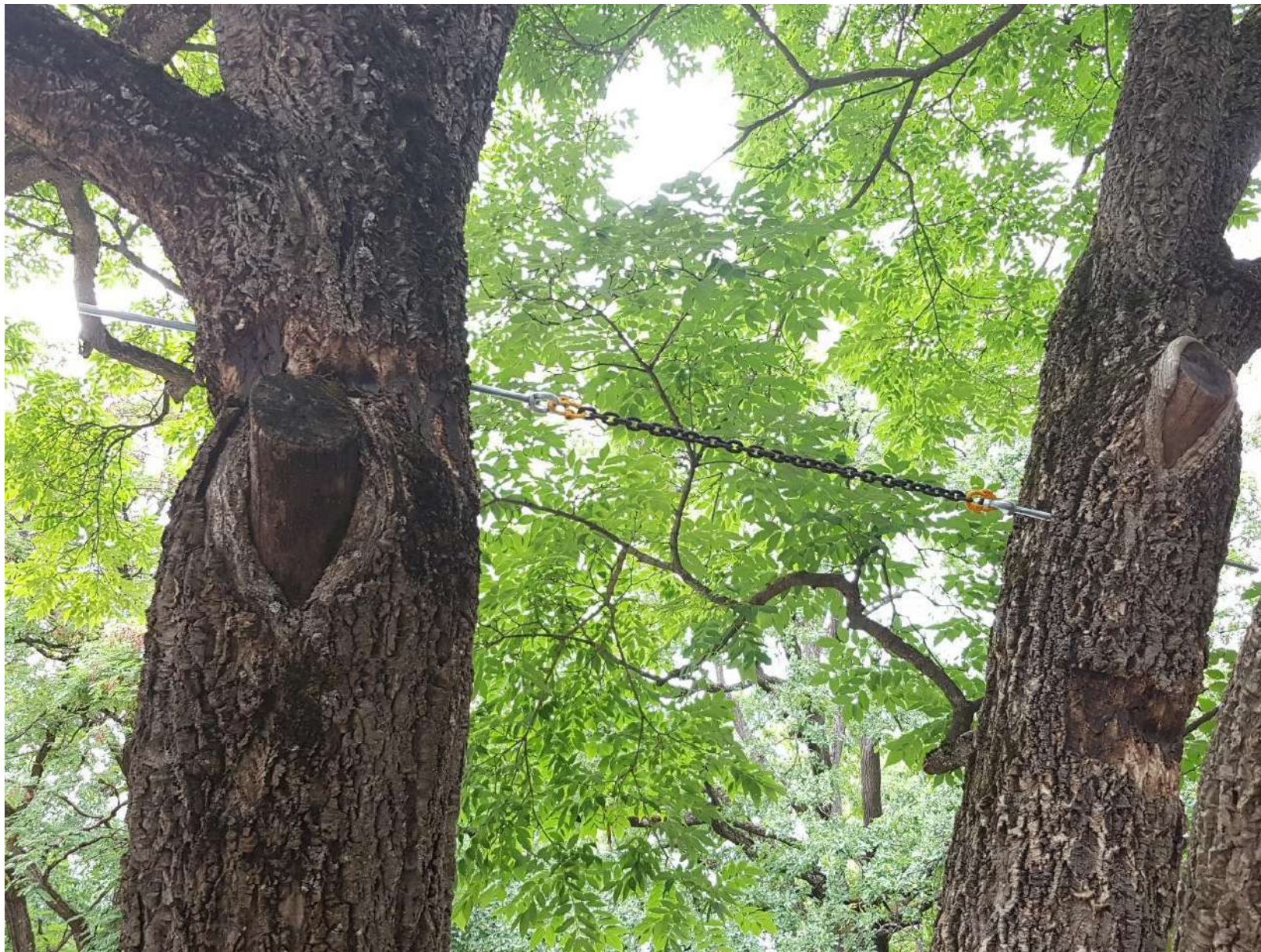
VAINAGA DROŠINĀŠANAS SISTĒMAS (Cobra, Boa, Tree save, Gefa...)

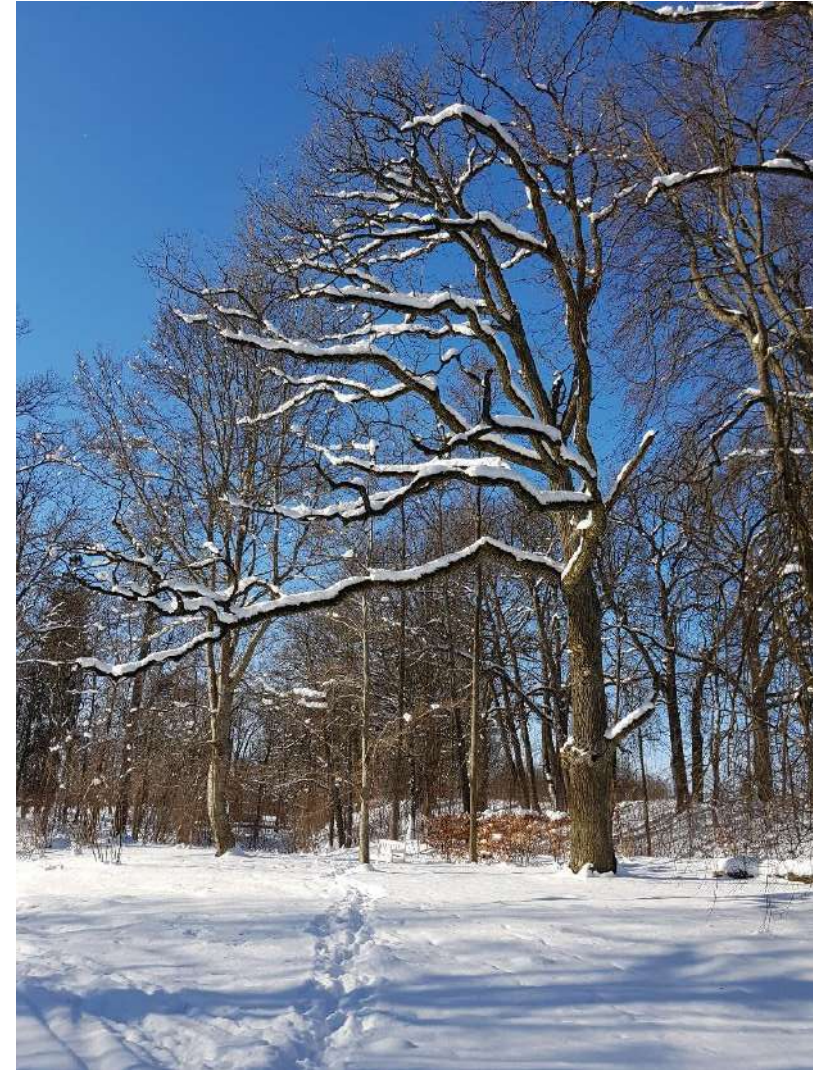
STATISKAS
SISTĒMAS

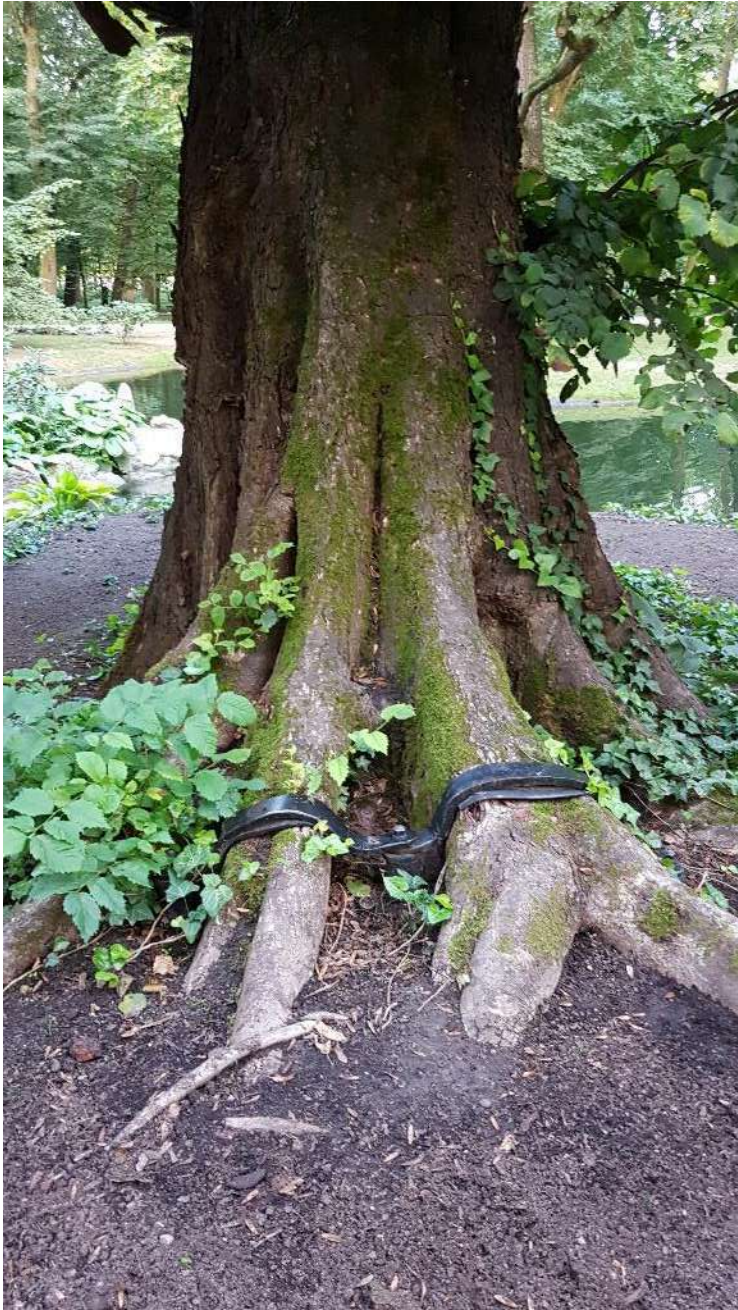
KOKU
ĶIRURĢIJA

VECU KOKU KOPŠANA (EKO + ATBALSTOŠĀS SISTĒMAS)

POLARDĒŠANA – BOJĀTU KOKU KOPŠANA ILGTERMIŅĀ

ANNAS MUIŽAS ALEJAS – KOKI ĻOTI SLIKTĀ STĀVOKLĪ UN LIELUS TOS NEVAR AUDZĒT – INTENSĪVA KOPŠANA

MĒRĶIS – ZAĻAIS TUNELIS

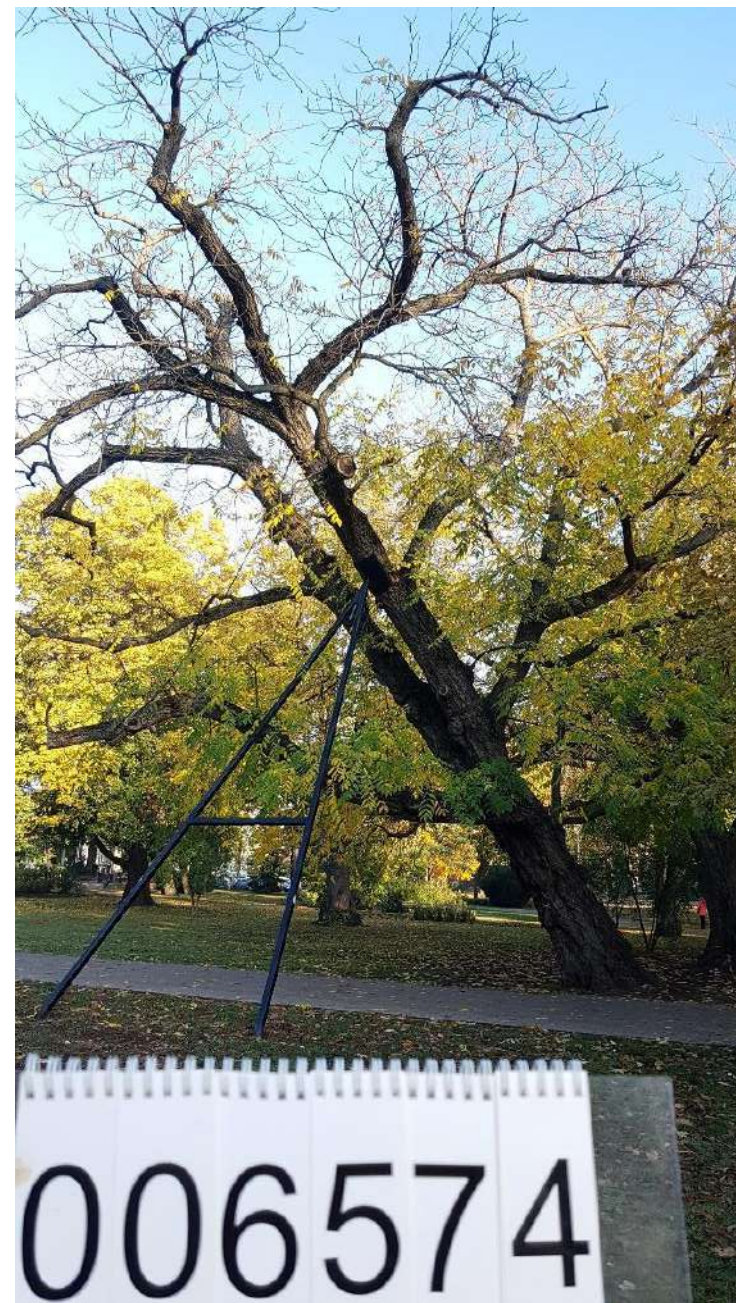

ATBALSTOŠAS SISTĒMAS

RETINĀŠANA – DARBS AR VIRVĒM

VAINAGA SAMAZINĀŠANA, REDUKCIJA

VAINAGA SAMAZINĀŠANA AR PACĒLĀJU

VAINAGA TĪRĪŠANA
SAUSIE, BĪSTAMIE ZARI

NOZĀGĒŠANA PA DAĻĀM

ATLIEKU SAŠKELDOŠANA

CELMU FRĚZĚŠANA

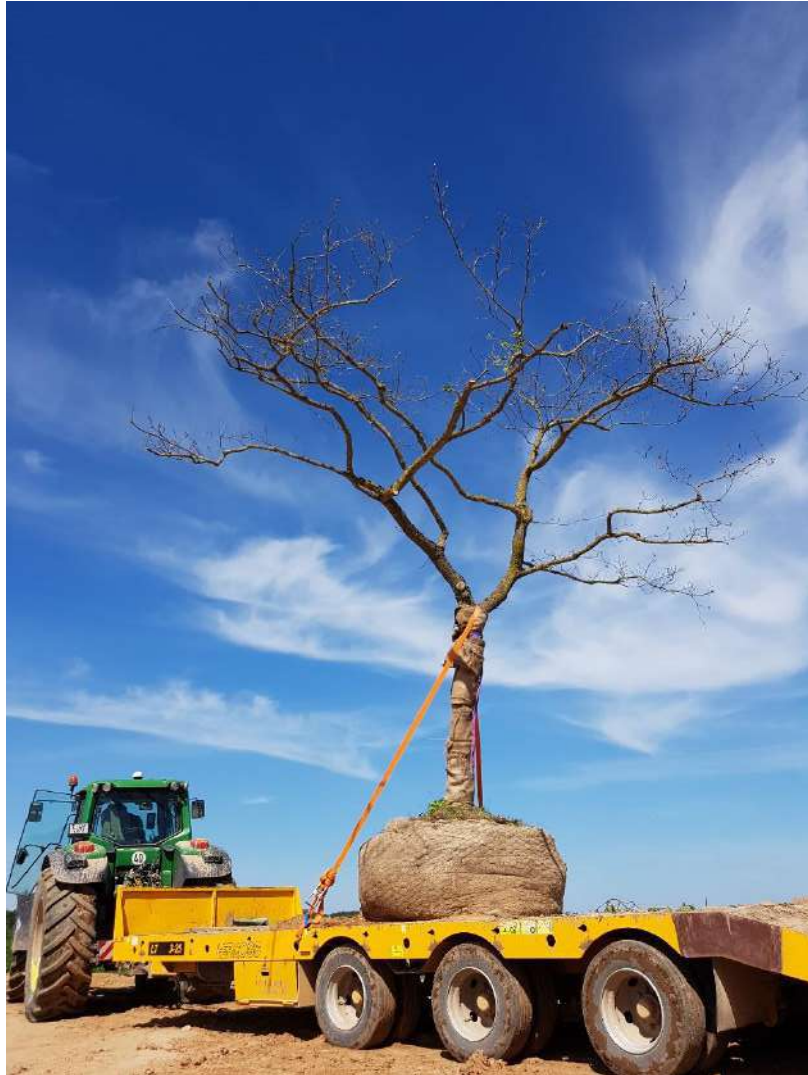

ŠĶELDAS PIELIETOJUMS PARKĀ

LIELU KOKU PĀRSTĀDĪŠANA

SKRŪVPĀĻI

PARKAM UN KOKIEM DRAUDZĪGA ZĀLĀJU (ZĀLIENU) APSAIMNIEKOŠANA

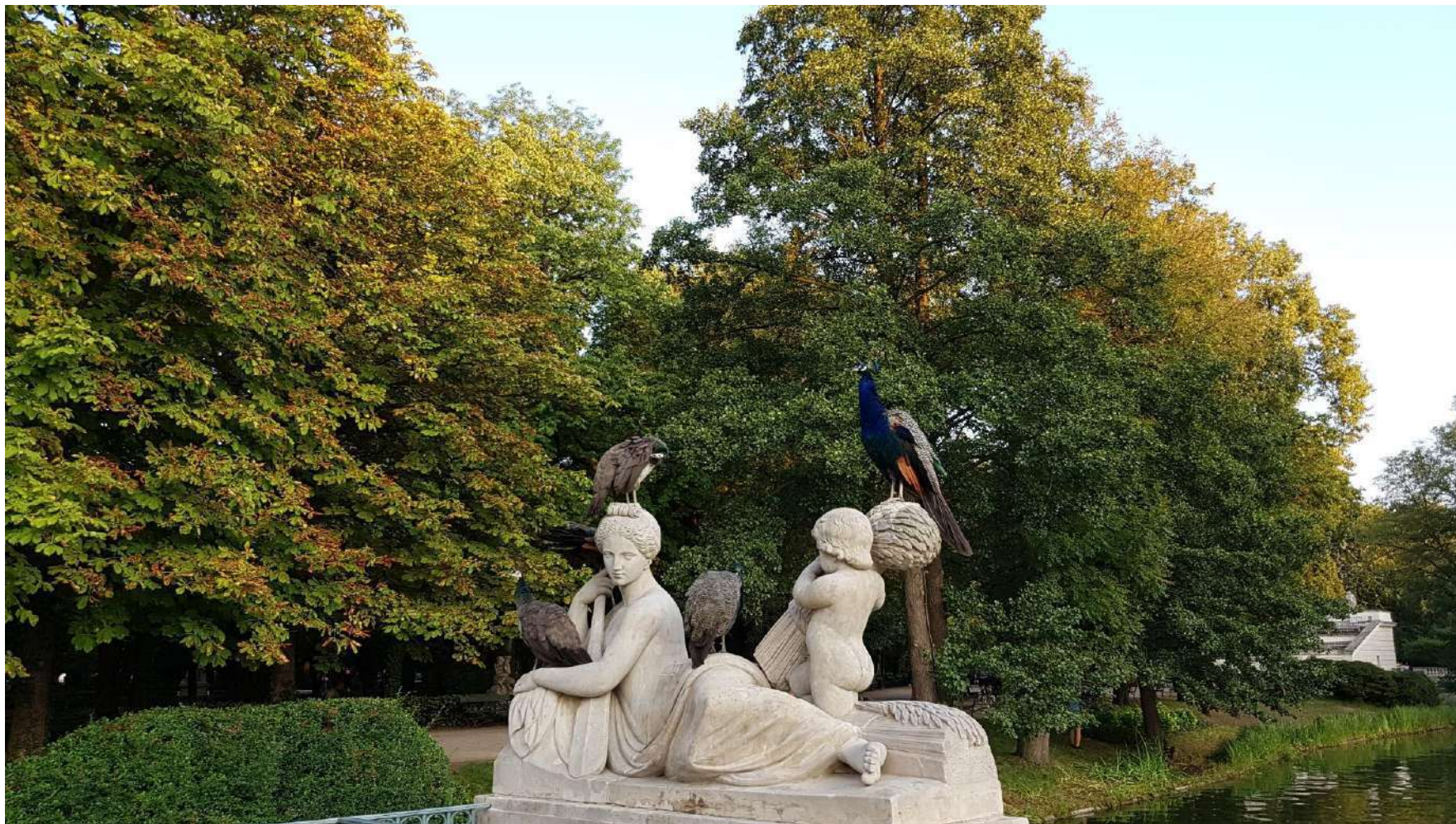

LAPAS – LABĀK, LAI PALIEK PARKĀ

AR PUTNIEM...

PALDIES

KOKU EKSPERTS